

Državni Univerzitet u Novom Pazaru
Departman tehničko-tehnoloških nauka
Studijski program Arhitektura

Predmet: OSNOVI URBANIZMA

Ispitna pitanja

Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog ispita.

Na pismenom ispitu studenti grafičkim putem predstavljaju deo zadate (kroz karte, ortofoto i fotografije) urbane sredine, vrše analizu iste, te na osnovu dobijenih zaključaka predlažu transformacije. Ispit traje 4 školska časa (3 sata).

Usmeni ispit – 3 pitanja iz 3 oblasti:

1. Kada i u kojim uslovima se pojavio grad. Šta možete reći o gradovima starog veka. Navedi primere.
2. Reci nešto o srednjovekovnim gradovima istoka i zapada. Renesansni i barokni gradovi. Principi i primeri.
3. Kapitalistički gradovi i gradovi Amerike. Industrijski, linearni, vrtni i razređeni grad.
4. Moderni urbanizam i njegovi sledbenici. Postmoderni urbanizam: osnovne pojave i predstavnici.
5. Novi urbanizam. Dubai, Masdar, Ordos i Konza.
6. Šta je nauka, a šta disciplina. Šta je urbanizam a šta urbanizacija. Koji su naučni pojmovi i discipline nastali iz korena reči urbanizam.
7. Reci nešto o pasivnom, aktivnom i dinamičnom periodu urbanog razvoja.
8. Reci nešto o dinamičkom, modernom i postmodernom periodu urbanog razvoja.
9. Grad- selo. City-town. Komun. Civis. Polis, metropola, satelitski grad, megalopolis, ekumenopolis.
10. Šta je grad. Kakav je grad? Koji su tipovi grada nastali u okruženju kao ostatak prošlih vremena? Šta je urbana sredina?
11. Kakav treba da bude jezik koji koristimo u opisivanju urbane sredine? Koji su osnovni jezici? Reci nešto o vizuelnim i kvantitativno brojnim jezicima.
12. Reci nešto o modelskim jezicima, primenama medijuma i administrativnim jezicima. Reci nešto o računarskim jezicima i simulacijama.
13. Odnos prirode, čoveka i stvorene sredine. Struktura prirodosti životne urbane sredine.
14. Reci nešto o geosferi i hidrosferi. Reci nešto o atmosferi i resursima.
15. Ekološka dimenzija urbane sredine "Parametri" prirodosti životne sredine.

16. Koja su osnovna pitanja socijalne dimenzije grada? Recite nešto o odnosu čovek –grad.
17. Recite nešto o odnosu porodica –grad. Šta su socijalne grupe i recite nešto o odnosu grupa –grad.
18. Recite nešto o društvenim celinama - zajednicama i sistemima i odnosima sa gradom.
19. Prema kojim parametrima definišemo teritorijalni obuhvat i kako? Uticaj socijalne dimenzije na teritorijalnu organizaciju.

20. Šta je artefakt i reci nešto o gradu kao artefaktu. Reci sve što znaš o suprastrukturama.
21. Reci sve što znaš o infrastrukturama. Komunalni sistemi i mehanička sredstva.
22. Komunikacioni sistemi i prirodni procesi.
23. Šta je gradska ulica? Koja je njena uloga? Kakve su bile ulice u praistorijskom periodu i starom veku?
24. Kakve su srednjovekovne, renesansne, barokne i neoklasične ulice?
25. Kakve su ulice u modernim gradovima, a kakve u postmodernim? Šta je transekt?
26. Podela ulica i položaj ulica. Odnos objekata i trase ulice i geometrijski oblik ulice.
27. Poprečni i podužni presek ulice. Elementi ulice, dimenzionisanje.
28. Okretnice i raskrsnice Biciklističke staze.
29. Saobraćaj u mirovanju - parkiranje i parkinzi. Parking garaže.
30. Problemi ulica nekad i danas. Oblikovanje ulica – fasade, popločavanje, ozelenjavanje.
31. Koje su funkcije principa ekonomičnosti u gradu? Izgrađenost prostora.
32. Profitabilnost prostora. Konfornost prostora.

33. Šta je kuća i kućište i koji su oblici i veze k-k. Koje su vrednosti kuće i kućišta i koje su k-k je potrebne za određene socijalne strukture.
34. Individualne kuće i kućišta. Kolektivne kuće i kućišta.
35. Mešovite kuće i kućišta. Struktura kuće i kućišta.
36. Tipizacija kuće i kućišta.
37. Šta je valorizacija i koji su pristupi. Koji su nivoi valorizacije i šta je ekspertska valorizacija.
38. Formiranje aparature valorizacije. Definisane pristupa, nivoa i redosleda i formiranje aspekata.
39. Definisane kriterijuma i formiranje skale efekata.
40. Sinteza: idejna opredeljenja i ciljevi.
41. Razvoj, pravci razvoja ,oblici razvoja i praćenje razvoja.
42. Subjekti urbane sredine: akteri i 1. Linija delovanja.
43. 2. Linija delovanja. i 3. Linija delovanja.
44. Umetnički pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini. Filozofsko-teoretski pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini.
45. Naučni pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini. Upravljački pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini.
46. Stručni pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini. Pragmatični pristup delovanja arhitekta u urbanoj sredini.
47. Estetska dimenzija grada, estetika u vizuelnim umetnostima
48. Estetika u pejzažnoj arhitekturi.
49. Estetika u arhitekturi i urbanizmu. Primer(i).

Literatura:

1. Džemila Begnović: Osnovi urbanizma, Pregled predavanja 2024/25.
2. **Руџица Божовић**, уџбеник, ОСНОВЕ УРБАНИЗМА, Издавач : Факултет техничких наука , Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, 2024.

3. Zoran Nikezić: Građena sredina, AF, Beograd, 2007.
4. Branislav Mirković: Osnovi urbanizma 1A, 1B, 2A i 2B, Građevinska knjiga, Beograd, 1978.

Dopunska literatura:

1. Sigfried Giedion: Prostor, vreme, arhitektura, Građevinska knjiga, Beograd, 1969.
2. Gordon Cullen: Gradski pejzaž, Građevinska knjiga, Beograd, 1990.
3. Rob Krier: Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1991.
4. Jean Castex, Jean-Charles Depaule, Philippe Panerai: Urbane forme, Građevinska knjiga, Beograd, 1989.
5. Colin Rowe, Fred Koetter: Grad kolaž, Građevinska knjiga, Beograd, 1988.
6. Fransoaz Šoe: Urbanizam, utopija, stvarnost, Građevinska knjiga, Beograd, 1978.
7. Lewis Mumford: Grad u istoriji, Naprijed, Zagreb, 1968.
8. Nan Elin: Postmoderni urbanizam, Orion art, Beograd, 2002.